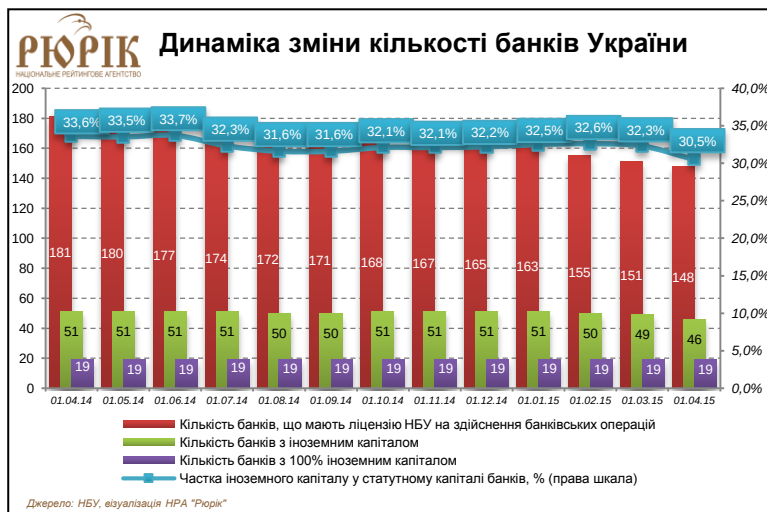

НРА «Рюрік» відзначає наступні ключові зміни в банківській системі України за результатами березня 2015 року:

– Станом на 01.04.2015 р. **кількість банків**, що мають ліцензію НБУ на здійснення банківських операцій, становила 148 (в т.ч. 46 банківських установ з іноземним капіталом). Протягом березня 2015 року НБУ прийняв рішення про відкликання ліцензій трьох банківських установ.

Загалом, на дату написання огляду, з початку 2014 року, внаслідок погіршення платоспроможності, до 47 банківських установ було запроваджено тимчасову адміністрацію (з них по 34 банкам вже було прийнято рішення про ліквідацію, в 13 працює тимчасова адміністрація). Варто зауважити, що окремі банківські установи були визнані неплатоспроможними внаслідок порушення ними законодавства з питань фінансового моніторингу та здійснення ними ризикових операцій. Регулятором приймаються заходи щодо вирішення проблем з цілеспрямованим банкрутством приватних банків їхніми акціонерами. Так, НБУ передбачено введення відповідальності (в т.ч. у вигляді позбавлення волі) власників банківських установ та топ-менеджменту за цілеспрямоване банкрутство. Окремо слід зазначити, що всі банківські установи, за виключенням однієї,¹ після введення тимчасової адміністрації були ліквідовані, незважаючи на проявлення з боку найбільших вкладників ініціативи щодо здійснення докапіталізації банків та входження в капітал.

Станом на 01.04.2015 р. структура власності активів БСУ була представлена наступним чином: банки з державним капіталом – 25%, банки з іноземним капіталом (крім російського) – 19%, банки з російським капіталом – 17% та банки з приватним українським капіталом – 39%.

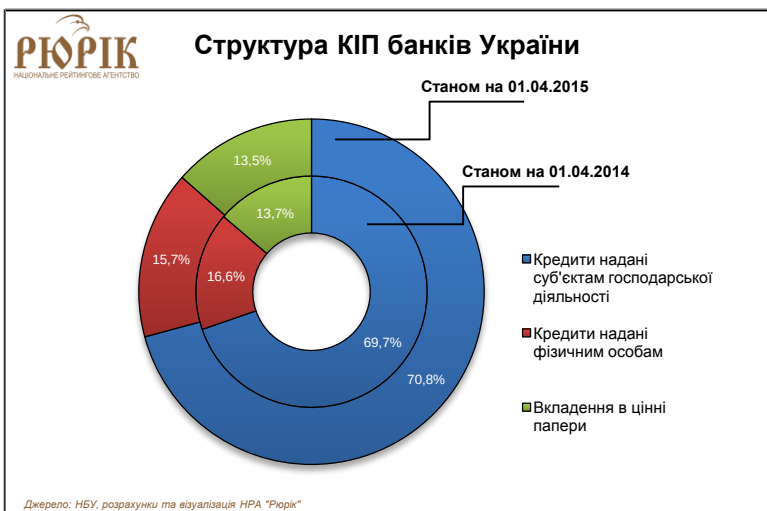
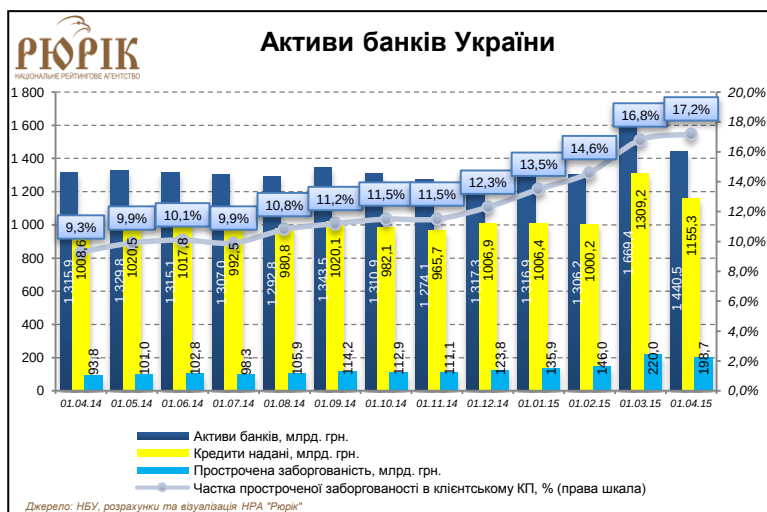
– Внаслідок зміцнення курсу національної валюти, сукупний **обсяг активів БСУ** протягом березня 2015 року зменшився на 13,71% (228,92 млрд. грн.) та станом на 01.04.2015 р. становив 1 440,5 млрд. грн. Станом на 01.04.2015 р. курс національної валюти щодо долара США складав 2 345,14 грн. / 100 дол. США (2 685,81 грн. / 100 дол. США. станом на 01.03.2015 р.).

Для підтримки ліквідності банків, НБУ протягом березня були надані кредити рефінансування 24 банкам в обсязі 13 817,14 млн. грн. за середньозваженою відсотковою ставкою 30,43%. Доцільно зазначити, що, НБУ поетапно підвищував облікову відсоткову ставку, що, в свою чергу, відображалось на зростанні вартості коштів на міжбанківському ринку (зважаючи на той факт, що банківські установи працюють в умовах обмеженої ліквідності). Незважаючи на залучення кредитів рефінансування від НБУ, поступове вилучення вкладів протягом березня чинило тиск на ліквідність БСУ. Так, обсяг коштів на коррахунках протягом березня зменшився на 807 млн. грн. та станом на 01.04.2015 р. складає 26 660,9 млн. грн.

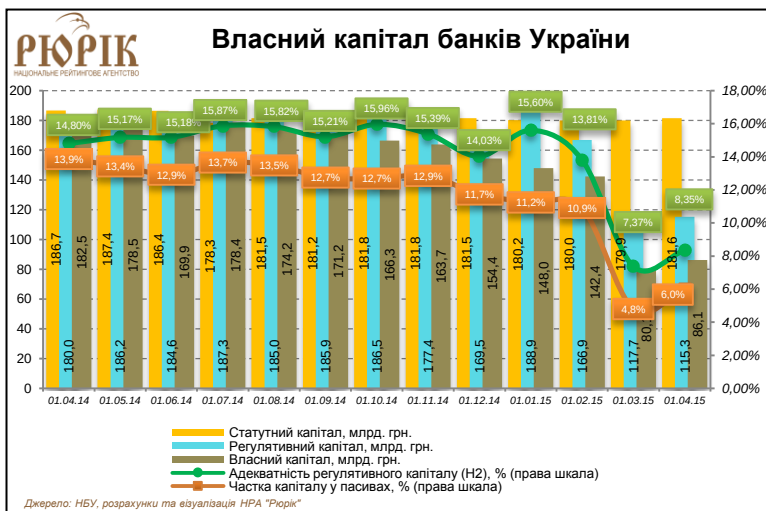
З метою підтримки ліквідності комерційних банків, НБУ було прийнято ряд заходів, серед яких: встановлення обмежень на зняття коштів з рахунків в національній та іноземній валютах, встановлення нових нормативів обов'язкового резервування, зменшення обсягу обов'язкових резервів, які мають щоденно зберігатись на кореспондентському рахунку в НБУ, встановлення обмежень на здійснення дострокового викупу цінних паперів власної емісії та інші. Однак, враховуючи той факт, що наразі основним джерелом фінансування активних операцій банків є кошти населення, значна кількість банківських установ з метою збереження клієнтської бази та для підтримки ліквідності суттєво підвищує відсоткові ставки за вкладними рахунками, що свідчить про прийняття високоризикової стратегії. Станом на 01.04.2015 р. нормативи ліквідності Н4, Н5 та Н6 складали 49,11%, 72,92% та 78,76% відповідно.

Станом на 01.04.2015 р. обсяг вкладень в ЦП складає 175,61 млрд. грн. (в т.ч. 101,58 млрд. грн. – ОВДП). Після вилучення ОВДП зі складу активів, які можуть включатися до складу обов'язкових резервів, банки або частково здійснили їх продаж зі своїх портфелів, або утримують їх для отримання рефінансування від НБУ. При цьому, основними держателями ОВДП серед банківських установ виступають державні банки.

– Протягом березня 2015 року обсяг **клієнтського кредитного портфеля** зменшився на 11,75% (153 889 млн. грн.) та станом на 01.04.2015 р. складає

¹ На основі ПАТ «ТЕРРА БАНК» було створено перехідний банк ПАТ «ПЕРЕХІДНИЙ БАНК «КРИСТАЛБАНК», який згодом був трансформований у банк ПАТ «КРИСТАЛБАНК».

1 155,34 млрд. грн. Зменшення обсягу клієнтського кредитного портфеля БСУ відбувалося в першу чергу за рахунок скорочення кредитування корпоративного бізнесу. Загалом, зменшення обсягу кредитування відбувається на фоні обмеженої ліквідності, а також незначного обсягу позичальників з високою кредитоспроможністю. При цьому, НБУ було заборонено здійснення кредитування клієнтів з метою придбання іноземної валюти.

Незважаючи на зменшення обсягу валютних кредитів (в доларовому еквіваленті), внаслідок суттєвої девальвації гривні з початку 2014 року, частка валютних кредитів в кредитному портфелі залишається суттєвою (56,1%). При цьому, близько 1/5 валютних кредитів були надані населенню (в т.ч. значна частка валютних кредитів була надана ще в 2008-2009 рр. на придбання і будівництво нерухомості). Також, як стало відомо, 08.05.2015 р. вступив в дію Меморандум щодо врегулювання питання реструктуризації споживчих кредитів в іноземній валюті, відповідно до якого валютні кредити, залишки за основним боргом яких не перевищують 2,5 млн. грн. будуть реструктуризовані в національну валюту по встановленому НБУ курсу станом на 01.01.2015 р.

Зважаючи на посилення курсу національної валюти, що відобразилось на зменшенні залишків валютних активів, обсяг простроченої заборгованості зменшився на 9,65% (21 232 млн. грн.) та станом на 01.04.2015 р. складає 198 718 млн. грн., що відповідає 17,2% клієнтського кредитного портфеля. На думку НРА «Рюрік», обсяг неробочих кредитів є значно вищим, враховуючи той факт, що наразі банківські установи намагаються максимально реструктуризувати наявну проблемну заборгованість. При цьому, очікується подальше доформування резервів під сумнівні до повернення активи, враховуючи продовження бойових дій на сході України. Разом з тим, суттєве доформування резервів під активні операції значною мірою негативно впливає на рівень капіталізації банківських установ, що, в свою чергу, вимагає від їх власників додаткових фінансових впливів для підтримки бізнесу.

– З огляду на погіршення якості активів та збиткову діяльність, **обсяг власного капіталу** банків з початку року зменшився на 61,92 млрд. грн. та станом на 01.04.2015 р. складає 86 102 млн. грн. Адекватність регулятивного капіталу станом на 01.04.2015 р. є нижчою за гранично встановлений мінімум та складає 8,35%.

– Протягом березня 2015 року сукупний **обсяг клієнтського портфеля БСУ** зменшився на 115 171 млн. грн. та станом на 01.04.2015 р. складає 763,61 млрд. грн. Частка валютних вкладів в клієнтському портфелі є значною та складає 53,06%. Слід зазначити, що з початку 2014 року відбувається зменшення обсягу строкового ресурсу. Причини вилучення строкового ресурсу з боку суб'єктів господарської діяльності є обмеженість доступу до кредитних ресурсів. Таким чином, підприємства змушені вилучати власні депозити для фінансування поточної діяльності. При цьому, значна кількість підприємств втратили власні кошти внаслідок введення до банківських установ тимчасової адміністрації та подальшої ліквідації. У випадку ж з фізичними особами, вилучення строкових депозитів відбувалось на фоні зниження реальних доходів населення за одночасного підвищення рівня інфляції, а також прагнення громадян зафіксувати власні заощадження шляхом конвертації їх в іноземну валюту.

– За підсумками I кварталу 2015 року **фінансовий результат** БСУ був від'ємним та становив (-) 80 892 млн. грн. Від'ємний фінансовий результат БСУ зумовлений в першу чергу погіршенням якості активів банків, що зумовлює необхідність подальшого доформування резервів, що, в свою чергу, негативно впливатиме як на показники дохідності, так і на рівень капіталізації БСУ.

Підготовлено аналітичним департаментом НРА «Рюрік» на основі офіційних даних Національного банку України (режим доступу: www.bank.gov.ua).

Відповідальний за випуск:
Директор з розвитку НРА «Рюрік»,
к.е.н., Долінський Леонід Борисович, тел. (044) 383-04-76.

Відповідальний аналітик:
Старший фінансовий аналітик НРА «Рюрік»,
Першин Дмитро Олександрович, тел. (044) 489-87-33 / 49 (фн. 705)

ТОВ «РЮРІК»

04053 Україна, м. Київ, вул. Артема, 37-41
+38 (044) 383 0476, +38 (044) 489-8733 / 49
e-mail: info@rurik.com.ua
www.rurik.com.ua

